

Ombord på u/f GOA

Forskning, utbildning i världens fiskrikaste vatten

U/F GOA

Fartyget som byggdes -68 i Lobito, Angola, kom att utgöra basen för det då nyinrättade institutet för fiskeri- och oceanografisk forskning. När det svenska stödet till fiskeriforskningen i Angola inleddes 1979, hade GOA legat överksam under flera år på grund av befrielsekriget. Efter begäran från Angola beslöts att låta rusta upp fartyget i Sverige. 1982 kördes GOA för egen maskin upp till Sverige av svensk personal, där hon genomgick reparationer och nyinstallation av forskningsutrustning. På våren 1984 var GOA åter i drift i de angolanska farvattnen. GOAs främsta uppgift har varit att utföra vetenskapliga expeditioner längs Angolas kust. Flyttrålning och bottenrålning har gjorts i syfte att studera de pelagiska och bottenlevande fiskbeståndens fördelning i havet. Oceanografiska studier av olika vattenmassors fördelning och karakteristika har också gjorts. En angolansk besättning har tränats i fiske och driften av fartyget. Praktikplatser har upplåtits åt elever från den svenskstödda fiskeskolan CEFOPESCAS.

Som en vit oskuld bland rost och skrot ligger det angolanska undersökningsfartyget u/f GOA i hamnen i Luanda. Det är en dag i november och vi skall ut på en rutinmässig trålexpedition utanför den angolanska kusten. Kajen vi lämnar bakom oss vid havsforskningslaboratoriet CIP är fylld av 20-talet ryska, sönderrostade trålare. Monument över det ryska fiskebiståndet.

Trafiken ute i hamnbukten är inte speciellt livlig. Vid ett stort koreanskt lastfartyg ligger ett par rysk/angolanska trålare och läktrar sin fiskfångst till frysfartyget. Kvalitetsfisken går på export, småfisken levereras i fryspaket in i land för distribution bland angolanerna. Den stora hamnviken i Luanda har till stor del slammat igen och det är enbart ute i mynningen som de större fartygen får tillräckligt djup. Det är där de stora fraktfartygen lossar sin last. Fraktrafiken har ökat betydligt allt eftersom importbehovet av varor ökat i Angola. Kriget har medfört att merparten av Angolas konsumtion måste importeras.

Jonas Ramberg är skeppare på GOA och berättar om de speciella villkoren för att navigera i dessa vatten.

-Fyrarna fungerar inte, sjökorten är snart

20 år gamla och utprickning saknas helt. Jag får gå på egna noteringar och loggboksanteckningar. Dessutom har jag god nytta av andra skeppares sjökort och loggböcker. Inte minst har vi fått värdefulla loggboksanteckningar från några ryska skeppare, berättar Jonas.

Det är mer än varmt den här dagen och alla dörrar och fönster är vidöppna på bryggan. Uniformen är ett par shorts och solglasögon.

-Ett behagligt liv till skillnad från traden på Nordatlanten och Jonas ryser till när han för ett ögonblick är tillbaka på sin tidigare hyra. Det var fyra djupfrysta år däruppe och jag håller så smått på att tina nu berättar Jonas som gick på sin andra tjänstgöring på GOA i maj-90. Han var med som skeppare på GOA de två första åren.

Det finns för mycket fisk

Havet ligger spegelblankt, den angolanska kusten syns svagt i soldiset. Vi gör en första test på den nya trålen 4 sjömil från land. Man har fått se en mindre trål för att inte få för mycket fisk. Så fiskrika är dessa vatten.

GOA är ett välutrustat fartyg med kapacitet att ta med totalt 30 man inkl besättning och 10-talet forskare. Det finns ett komplett biologiskt laboratorium ombord liksom hydrografisk utrustning för att regelbundet kunna mäta havets kvalitet.

GOA har 14 mans angolansk besättning i maskin, köket och på däck. Den angolanska besättningen kombinerar jobbet ombord med utbildning i trålteknik, redskap och drift av en fiskebåt.

Det är inte utan att det märks att fartyget är 25 år gammalt, otidsenligt men hyggligt moderniserat efter en om-

fattande renovering i Göteborg 1982-83.

Jag är ombord på ett välutrustat forskningsfartyg, mitt i ett av världens fiskrikaste vatten och ändå används hon mindre än halva året.

Man genomför ungefär två fjortondagarsexpeditioner och flera hydrografiska undersökningar om året då man mäter på ca 150 platser. De hydroakustiska mätningarna har upphört och genomförs nu istället av NORADs Fridtjof Nansen. Det betyder ca 150 dagar till sjöss per år för GOA.

Öka undersökningsverksamheten

Undersökningsverksamheten skulle kunna öka betydligt och kompletteras med olika inventeringsuppdrag som att räkna antalet aktiva kustfiskare och större trålare. Kontrollera redskap och fångster i det stora kontrakterade industrifisket. Det är stora vatten vi talar om, Angolas kust är lika lång som den svenska.

Behovet av olika havsundersökningar är ju enormt i dessa stora och extremt hårt exploaterade fiskevatten, långt mer än vad vi idag genomför kommenterar skepparen Jonas Ramberg samtidigt som han säkert backar in GOA till kajen i Luanda.

Akterdäck på GOA blir överfullt med fisk redan av ett kort tråldrag i de mycket fiskrika vatten utan för Angola. Den angolanska besättningen får ta av fångsten för egna behov och tjänar bra på denna privata fishantering.

Ingvar Olsson, fiskare från Kungshamn, i bakgrunden, tjänstgör som överstyrman på GOA och undervisar den angolanska besättningen i trålfiske parallellt med själva forskningsarbetet.

Foto: Lars Swahn